

"ועל שפתם תפרח הדומייה"

מאת ד"ר לב הקק

אברהם בן-יצחק (תרמ"ג-תש"ו), שזוה מקורב ללא עשרים וחמש שנים למותו, פורסם שירים כשנים בחייו, אחד-עשר בספר-הכל (שזו גרסה שלו, "לנור" שנתסם ב"מולדת", ד' 36 תרע"ז, המשרד לא רצה לכלולו בשנתון שצ"ה, משום שחלה בו רי העורך). בן-יצחק המשיך את שירתו תחת ידו. שירתו הראשונה נכתבה ב-1903, אך רק ב-1909 ראה-אור שירו הראשון "הורף בדרום", ב"העלה".

אחד השירים שפרסם בן-יצחק בחייו קובצו והדפיסו רצין כראשונה ב-1952, בעיתון שירים וקטעי-שירים שנוסדו ב"בשורה". אם נגדף לאחד-עשר השירים הכל-קובצים שירים מלבדו שאפשר לראותם כגורמים או כמקורם למתח... יהיה סך-סומו שלוש מאות חסר אחד, כלומר: קרוב מוחלט משש עשרות של, הסוד, שירי "מקור בניצוח בנישולם".

מאובני השירה העברית המודרנית

מירשת ספרותית מעטת כמות זאת משכה אליה המשתתף-לב מיוחדת, ומאמרים רבים נכתבו עליה במשך שנים רבות שרתו במקורו, אך נעשו כדמות לבין את השירים לפי זמן כתיבתם וכן לפי תוכנם. גם סדן ראה בבן-יצחק אחד הגדולים החשובים של המסורת העברית בגאולית, כמד ענבו, ברש ורבי"ל ב"ה" השירת נקטשה למספר בה סוד ייחודה של שירת בן-יצחק ולהפס את האמטפטיס הפואטיים המאפיינים שהודת להם היא חיונה מיוחדת בשירתנו. אביעט על כמה מההבדלים המבדלים לחופנה וזו בניצוח על כמה מהשורר העברי הראשון, ששירתו קדימה לדרגת רומא, הנוקט צעד, עם שירת הדוד בארצות (ב) בניצוח את מאבות השירה העברית המודרנית, יחד עם יהודה קרין, דוד סונג, אבי"ל דוד המאירי ויחסי צבי רומנו, ששירתם חילנה המשך ויחלקו ולא גנטי לשירת קודמיהם. יחדיו של בן-יצחק ובאמטפטיס הספרותיים, (ג) כאשר היטישו שירי בניצוח, יהיה השירה העברית עדיין תחת השפעת

אף כי אינה עשירה יש בה אפקטיס של הפתחה, היא מוגישה נוגדים ומגלישה ספרי יהדות — שוררים בהם — וכך מכלילה את עמקאותן לעתים משני בניצוח חרוזים מסוימים על המודולוגיה שלהם ואין בהחזו שום צליל סו הצלילים של שורש הסתה. בפואטיקה שלו לא החזרו בידך המאמטליב בשורר צליליו אלא כמבנה-המילים שבאברים החרוזים והי-יחסי המאמטטיס בין הכלים החודות. יש דוגמאות רבות לחרוזים הנשנים על סמיתו קדוקלית: "חלל, מיני", "חורים", "צוהיסי", "רכיס", "לאיסי", "אדומתי", "היעלוי", "נשירות", "הרות", "חיה כחא, שהיעל" בה הוא היחסי בין אברי החוד, יחסיט ב"לא ידעתי נפשי", "את הברכה / את המנוחה — / ולקראת נפשי המערה צוהתי", "ברכה", "מנוחה" חודות כאשר עדיין השקט והמהבוא האינטימי של חודרוב הנאשנה דומיאופטיסי, אך גמבור כות המערה, רעש הישר, מלימה, אדומתי".

מקורב אצלו שבניצוח כתב במשקל הספדי המרשי ולא באשכנזי הפולילי. לדפתי עטון עיניו זה עתו נוסף, אפסר למצוא במיני בניצוח את המנוחה משקל המנוחה המסדאי, אצלו משקל זה שישש בעדין השקט והמהבוא האינטימי של חודרוב הנאשנה לכך:

"ארות חלוקים / ארות חורים / לזולי צוהים / צללים רבים / צללים נאים / את שפילי לטפיל".

אי: "חיום ידעך בעטרתי / יבידו חזק על נעמי";

"ישא חרוז ליערן / ויעירן בן שורן".

המר בסיור של בניצוח נוסף להיות יהודה המבי רית. הוא משקט אי חלק משקט. בעל פיקוקטוילי אהת המאגדת אהת. סו לא החיל בעשט בתוך הסור, וזו גורמ-הרגון חושבו. ביהוד משני שאין במיני את חלק כאשר משקל הריהת זככנה סדור חודר של חורים לדוגמה:

"יום ליום יחול שמש דומה / ויליה על לילה / קצון / קצו אחר קצו יאסף בעלתי / ועולם מעצור מתורתי".

לדוגמה אחרונה זו המשיר, בדרים אורטיס מבציתה גם על שירת אבתי ליהוד חיהת חודת מוגי דרת. הכית השירי של בניצוח נאגדו מנוח חודת יחיהת שירת כזאת ולא מכות מבנים כשני לוחים סממטטיסי. עליו הכית הרשון ב"כוננת הדי" הוא כן ארבעה שורים, הלני בן שילעה, השלישי כן עשה היבטיני בן שבעה שורים.

סגנונו העשיר של בניצוח הוא עדין לדין מיוחד, ובאן אביעט רק על כמה מקורות שורה. הליאסי שלי כמצבים ציוריים הדפנטיסי (מבטאים יצירותיו חודת. ליהוד חודות הוא משתמש בשני לוחים לאותו שם עצם. הם סממטיס זה ליה כפחות סממטיס במשפט אן חוקים זה כיה כפחות חולטיה. הד"ל כתיב לכך:

"פאי יגון העירי, ראשך הצרפתי הזה הנשעיר, לערת הלובן, יערתו הצרפתיים הצרפטיים-המבטיס", "יום החרוטי-המטיס".

דוגמאות אלו רומנות לעיון אחר שבו מהחלה בחי הלשוני של בניצוח. השיבוש העשיר בסממטיס, כמו: חודת להב שאותי, "לוציניטיסיס והטיסי לילתי", דמכת מינה יקרתי".

וזרי הלשון הכרטיסיס מוטיעם במיני בניצוח רל בתקטיסי על כמדיאטיס, אין בהושטם ארדוטיס או המטיס. כמדיאטיס משליך חודר את רועשו והי של השקט. כשעה שהיא חודרית מבלתי חוסן המסכת אל המנוח, "יום ליום יחול שמש דומה / ויליה על לילה יקונן", יש כאן זכר להתפעלות של התקטיסיס חוסטיסיס בהללים: "יום ליום יבטי אומר / ויליה לילה יהוד דעת / אין אצל יעני לדמסי / ללי נשטט קולם", אבות כמדיאטיס רוען חודר, וליום באותו נשטט למני שער עם נפילתי" באותו שירי "ל הפילת נפילה ליהס הכרטיסיסיס".

בעולם העירי העשיר של בניצוח יש משנים רבים מתחום העולם האינטימי-אמטי. בהשפעת ספרי

אברהם בן-יצחק

יות דות, נמצא אצלו עינים, אולי גדולה עשרה פנינים, והם פולות שיש, ועוד עולם אריסטוקרטי. זה מיניע תבוסית בקפטיסיס משאפטיסיס חודר"ל (ה) אשה המאמטט במיני, "לא ידעתי נפשי" חובים, כשתי מנינים / חודר וקטון / על קרקע חום / המכיר כשתי אחר כמיני ב"היום ואביר", חודר — "ברכת קרת כהתי", גולמלי הקרת" הם, לשני גדולתי".

בניצוח חתר להתאמת חודת בין כלי-השיר לעולם המשפטי. שלו, כל חלקי-השיר הכרטיסיס, חובים, סמדי המאמטט ואינם צורכים חלק משפטיסיס. הוא נמנע מרמזים בין אורה לחוכן, בין סגנון למשפט, בין אחרות מאמטט תיעזנת הגובנת כרטיסיס של "כלים" סטרוטיסיס בכין עולם המשפטיסיס על השור, בשנת 1930, עשירים שיה לשני מותו והשדפי-שדפת, אשה לאחד ששירים את שירו הקדס, חלקם שיני השיר הוועיסי ילא יעצור", גורלו לא חיל מעלים גייל כשורר נשכח, אף כי הוא חילל את חולטיית השפעתו:

"אשר הוועיסי אשר יקרא לבם מנוטר / ועל שפתם תפרח הדומייה // אשרימי מי אשמו אל תוך לב העולם / לוטי אדרת השיפחה / והיה חוקם המטיס בלי אומר".

הערות:

- 1) שירת אברהם בן-יצחק, כוללת בן יצחק, שירים, מהדורת השירה, כנס כשירו של בנישולם, בניצוח, אחרות יצירת, מפור, 1966, 107-117.
- 2) למשל, סו, יצחק, אברהם בן יצחק, ארלוונדי, 8, (מאי 1953), שפריה שפילסיס, 113-120, כנס כשפיו, האמסן והחברתי, 33-70.
- 3) סדן, דב, אבני בדיק, הקיבוץ המאוחד, הפטיס, 1962, ב"ב 48.
- 4) גולדינג, אלה, מוטיעה עם משוררי, ספריה פועי לוח, 1959, כיום בכל כתביה, ספריה פועלים, 1992, כן ראה, סדן, דב, סין ון לחשבוני, דברי, 1963, ב"ב 75-77.
- 5) סדן, דב, סדן קינאו ויתחתי, רשימות לע"ה עשירי בייא-בירטיסה העברית, 1953, ע 92-98.
- 6) יפה, א. ב., על המשפטי, 11.5.195, 19.2.1952.
- 7) שולנסקי, א., טורסיס, שנה ב"ב, גיליון כ' 1928.
- 8) זמורה, כ. נשאי, "לכרטיס", 10.6.1960.
- 9) ליכטנברג, כ. הארץ, 10.6.1960.
- 10) דוד, ויה, הארץ, 10.6.1955.
- 11) מנאי, שנה, הארץ, 10.7.1953.
- 12) רינון, יששכר, דרטיס להבנת השירה, ספריה פועלים, 1965, ב"ב 26-37.
- 13) אהה במיניו / שרין, על, על פרקי צבטיסיסיס, סיון קינאו, (ספטמבר 1973), 176-168, מיוחדת, ע 82-83.

איוואן שובל כלחם בדרמקון (על העריכתו המאליהת אמטור חיל — ראה פיקמו)